

مقاله

موضوع:-

عوامل آلوده گی هوا و راه های حل آن در شهرهای بزرگ افغانستان

تهیه و ترتیب کننده فرزانه مرسل

پیشگفتار

اول تر از همه سلام و درود خدمت خواننده محترم!

بعداً سپاس و امتنان از اداره ملی محیط زیست و همه مرجع، موسسات و افراد دخیل در راه اندازی همچون مسابقات که باعث آگاهی در باره اهمیت و ارزشهای نگهداری از محیط زیست میشود.

در این مقاله روی منابع، چگونگی عوامل آلوده شدن آب و هوا و راه های حل آن بحث صورت گرفته.

کشور عزیز ما افغانستان بنابر مشکلات اقتصادی، نا امنی جدی که دامن گیر آن میباشد آلوده گی هوا نیز یکی از معضلاتی است که سخت با آن مواجه است.

با توجه به خطراتی که این آلوده گی برای سلامت افراد ساکن در کشور دارد شناخت و آگاهی نسبت به جوانب مختلف این مسله از اهمیت به سزایی برخوردار است و تنها با آگاهی شناخت از این مسله و خطرات آن امکان جلوگیری یا کاهش خطرات آن وجود دارد.

فعالیت های انسانی نقش عمده را در انواع آلوده گی دارند از این رو یافتن راه حل جزء وظایف ما است.

زمان آن فرا رسیده که همه برای حل این مشکلات تلاش کنیم روش های مختلفی وجود دارد که با استفاده از آنها میتوان از انتشار انواع آلوده کننده ها در هوا و محیط جلوگیری کنیم.

در ادامه این مقاله دلایل آلوده گی هوا و نکاتی برای جلوگیری از آلوده گی هوا ارایه شده.

با احترام.....

امروزه آلوده گی هوا به یکی از معضلات اصلی کشور ما افغانستان تبدیل شده است آلوده گی هوا به طریق های گوناگون آثار زیانبار دراز مدت و کوتاه مدتی بر سلامت انسانها می گذارند معمولاً میزان این آسیبها بستگی به غلظت مواد شیمیایی موجود در هوا و همچنین میزان قرار گرفتن افراد در معرض هوای آلوده دارد .

آلوده گی هوا متفاوت است و این اتفاق زمانی رخ می دهد که گاز های مضر، گرد و غبار ، دود و وارد جو شود.

آلوده گی هوا یکی از انواع آلوده گی است که صرف نظر از مکان آن چه در محیط بسته چه در محیط باز، به هوای که در آن آلوده کننده ها وجود داشته باشد گفته میشود . آلوده گی هوا می تواند به دو بخش تبدیل شود

۱:- آلوده گی هوای قابل مشاهده

۲:- آلوده گی هوای نامرئی یا غیر قابل مشاهده .

اگر بخواهیم طور دیگری به آلوده گی هوا نگاه کنیم باید بگویم آلوده گی میتواند هر ماده ای باشد که مانع از تحمل هوا شود و روی سلامتی موجودات زنده اثر میگذارد.

حفظ تمام موجودات زنده روی زمین به دلیل ترکیب گازهایی است که به طور کل «جو» را تشکیل می دهند، عدم تعادل ناشی از افزایش یا کاهش درصد این گازات می تواند برای بقا مضر باشد.

این قضیه باعث میشود که زندگی گیاهان، حیوانات، وانسانها به دلیل کثیف شدن هوا با مشکلات متعددی روبرو شود گرد و خاک و انتشارات وسایط نقلیه ناشی از استفاده هایدروکاربن های دارای کیفیت پایین عوامل عمده تاثیرات ناگوار کیفیت هوا در مناطق شهری افغانستان میباشد در اواخر فصل خزان و زمستان کیفیت هوا در اثر انتشارات خانگی ناشی از کثرت استفاده از داش ها، بخاری ها و آتش های باز خرابتر میگردد نبودن برق و فقدان چوب سوخت بدان معنی است که خانواده ها گاهی هم به سوختاندن مواد مانند کارتن، تایلر، موتر و سایر وسایل بسته بندی که اغلباً باعث انتشارات سمی میگردد متوسل میشود.

آلوده گی هوا به علت حجم زیاد مواد مضر مانند ذرات شیمیایی موجود در هوا اتفاق می افتد هوای آلوده باعث نفوذ مواد آلوده کننده و شیمیایی به درون گوارش و ریه های انسان شده و آن ها را به کام مرگ می کشاند.

هوا و آلوده گی آن نقش بسزایی در زندگی جانداران دارد و بدون وجود هوای پاکیزه زندگی انسان ها با خطری جدی روبه رو است.

این ها جملاتی هستند که زیاد شنیده ایم و می دانیم که گاهی آنقدر آلوده گی هوا زیاد می شود که حتی نفس کشیدن هم سخت است متسفانه یکی از مهم ترین دلایل آلوده گی هوا بی ملاحظه گی برخی از سرمایه گذاران بزرگ است.

که به جای توجه به وضعیت کشور فقط به پول و بیشتر شدن سرمایه شخصیشان فکر می کنند .

با زیاد شدن آلوده گی های محیط زیستی ضرورت سفر بیشتر احساس می شود و انسان ها به فضایی نیاز پیدا خواهند کرد که بتوانند در آن دمی تازه کرده و از شلوغی ها دور شوند چرا ما سرزمین مان را پاکیزه نکنیم و چرا ما گردشگران را به سمت افغانستان زیبای مان نکشانیم؟

با توجه به شهر ها و افزایش منابع آلوده کننده هوا، هوای اکثر شهرهای بزرگ و صنعتی کشور ما آلوده می باشد و با توجه به خطراتی که این آلوده گی برای سلامت افراد ساکن در مناطق آلوده دارد شناخت و آگاهی نسبت به جوانب مختلف این مسله از اهمیت بسزایی برخوردار است و تنها با آگاهی و شناخت از این مسله و خطرات آن امکان جلوگیری یا کاهش خطرات آن وجود دارد بطور کلی در بررسی های آلوده گی هوا چهار مرحله مد نظر قرار می گیرد ۱:- نوع آلوده کننده و منبع انتشارات آن ۲:- نحوه پراگندگی آلوده گی هوا ۳:- تاثیرات آلوده گی هوا ۴:- روش های کنترل آلوده گی هوا.

ترویج و تشویق به کاهش تولید زباله، تفکیک زباله، بازیافت یا استفاده مجدد از آن.

بهبود روش های مدیریت پسمانده بیولوژیکی مانند هضم زباله بی هوازی و تولید بیوگاز، که گزینه ای به صرف به جای سوزاندن زباله های جامد است زمانیکه سوزاندن زباله اجتناب ناپذیر است، استفاده از تکنولوژی های جدید با سیستم های دقیق کنترل و حذف آلوده کننده ضرورت است.

بهبود کوره های قدیمی آجر پزی و کوره های خشت که مقادیر زیادی کربن سیاه انتشار می دهند استفاده از فناوری های جدید که آلوده کننده های دودکش های بزرگ را کاهش می دهد.

دی اسید گوگردی که از احتراق سوخت های فسیلی مثل، ذغال سنگ، نفت، و سایر انتشار میشود یکی از عوامل اصلی آلوده گی هوا است آلوده کننده های ناشی از وسایل نقلیه شامل بس های شهری، موتر های شخصی، هواپیما ها و..... باعث ایجاد آلوده گی زیادی می شود این سوخت ها استفاده میکنیم تا نیاز های اساسی حمل و نقل روزانه مان را برآورده کنیم اما استفاده بیش از حد آن ها برای محیط زیست بسیار مضر می باشد.

یکی از آلوده کننده های مهم همراه با نیتروژن اکسید است که از هر دو فرآیند طبیعی و انسانی تولید می شود.

استراتیژی ها و تکنالوژی های مختلفی برای کاهش آلوده گی هوا وجود دارد ابتدایی ترین مرحله، استفاده صحیح از زمین و برنامه ریزی کار بر روی آن و تعیین و طراحی زیر ساخت های حمل و نقل می باشد در اکثر کشور های توسعه یافته، برنامه ریزی کاربری اراضی بخش مهمی از سیاست های

اجتماعی است که تضمین می کند از زمین با بهره برداری مناسب به نفع اقتصاد و جمعیت گسترده تر استفاده می شود و همچنین حفاظت از محیط زیست در نظر گرفته شده است از آنجا که بخش زیادی از آلوده گی هوا در اثر احتراق سوخت های فسیلی مانند ذغال سنگ و نفت ایجاد می شود کاهش استفاده از این سوخت ها می تواند باعث کاهش شدید آلوده گی هوا شود موثر ترین این بوده و هر دو بر گرفته از روشهای است که طبعیت برای تصفیه و ضد عفونی منابع آب و هوا اختیار کرده است.

با کم شدن مصرف کاربن، آلوده گی هوا نیز کاهش می یابد راه های بسیاری برای رسیدن به این هدف وجود دارد برای مثال، می توانید استفاده از لوازم برقی کمتر ضرورت را تا آنجایی که امکان دارد کاهش بدهید اگر همه با هم در راستای کاهش آلوده گی هوا اقدام کنیم شهر نشینان زندگی بسیار با کیفیت ترین خواهند داشت و لازم نیست در سفر های بین شهری و روزانه ای خود گاز های مضر را تنفس کنند.

زباله ها و هر گونه مواد آلوده کننده ای را در خانه یا اطراف محیط زیستتان رها نکنید.

برای داشتن محیط زیستی سالم نباید زباله های تان را در هر جایی رها کنید بلکه سعی تان باید در راستای جمع آوری و از بین بردن زباله ها باشد ریختن زباله عوامل خیلی وحشتناک دارد برای مثال، موجب آلوده گی هوا و آب می شود فراموش نکنید این همه به نفع شما و خانواده های عزیز تان خواهد بود شما می توانید در اطرافیانتان تغییر ایجاد کنید.

پس از صرف یک بوتل آب در کنار جاده بوتل یک بار مصرف را کجا می اندازیم؟

چه تعداد از ما زباله هایمان را در خریطه زباله نگه می داریم تا یک سطل زباله پیدا کنیم.

ما باید به خودمان و افراد دیگری که برای تفریح به طبیعت می آیند بهداشت مربوط به محیط زیست را یاد دهیم رها کردن زباله ها و پلاستیک ها در محیط نه تنها موجب تکثیر پشه ها، باکتری ها و میکروب های گوناگون میشود بلکه موجب آلوده گی خاک نیز می شود بیشتر مردم فکر می کنند پاکیزگی تنها مربوط به خانه است و به راحتی زباله هایشان را در جاده می اندازند این تفکر مثل این است که فرد بخشی از خانه اش را پر از زباله کنند بدون این که آن فضا را بخشی از خانه اش بداند این احساس که کشور ما خانه ماست به فرد کمک می کنند که این افکار اشتباه را کنار بگذارند باید گاه گاهی به مقامات مسؤل برای سازمان دهی دفع مناسب زباله ها گوشزد های داده شود تا برنامه های برای جمع آوری زباله های که در مناطق ریخته شده را اجرا کنند.

پلاستیک در کنار بمب ها، جزء کشفیات و اختراعات آسیب رسان علمی است که توسط دانشمندان اختراع شده است پلاستیک کلر دار بدترین تاثیر را روی زمین ایجاد می کند چرا که مواد شیمیایی زیان بخشی تولید می کنند وقتی آب در این زمینها جاری می شود و به سفره های آبی می رسد آن را نیز آلوده می کند. در واقع ما راهی برای مردن کشف کرده ایم! تا به امروز گزارش شده است که

وقتی خریطه های پلاستیکی را به داخل آب می اندازیم یا روی زمین رها می کنیم بیش از (۲۶۰) گونه جاندار می میرند و یا در پلاستیک ها محبوس می شوند پلاستیک هاب تجزیه پذیر در بلند مدت تجزیه می شود. اما موجب تولید گاز میتان می شوند که نقش اصلی در گرم شدن زمین دارد اما بسته بندی از بوتل های شیشه ای یا کنفی به عنوان خریطه حمل و از بوتل های شیشه ای یا کنفی در جای بوتل های پلاستیکی استفاده کنیم حتی اگر از خریطه های پلاستیکی استفاده مجدد کنیم بهتر از این است که هر بار از یک پلاستیک جدید استفاده کنیم با این کار مقدار پلاستیک مورد استفاده کاهش یافته و خطرات آن نیز به نسبت کمتر می شود.

هر اجتماع، مراسم و تشریفات روی سنت های خاص خود می چرخند، اما به آلوده گی های که در جشن ها ایجاد می شود هرگز توجه نمی شود استفاده از ظروف یک بار مصرف در جشن ها و مراسم ها و ریختن آنها در خیابان و جوی حجم زیادی آلوده گی ایجاد می کند به جای آن می توان از ظروف کاغذی که با محیط زیست سازگار هستند استفاده کرد با این کار قدمی برای نجات طبعیت برداشته ایم آلوده گی هوا در پایتخت و شهر های بزرگ افغانستان درد کهنه ای است که با گذشت هر روز افزایش می یابد تاثیر ناگوار بر سلامت جسمی مردم میگذارد پایتخت نشینان نسبت به مردم هر ولایت دیگر بیشتر در معرض آلوده گی هوا قرار دارند.

با آن که اداره محیط زیست برنامه های را برای کاهش آلوده گی هوا روی دست گرفته است اما هنوز هم آلوده گی هوا در پایتخت و شهرهای بزرگ کشور ما افغانستان به شدت آلوده است.

افزایش نفوس در پایتخت کمبود فضای سبز، مصرف، بی رویه از مواد سوختی مثل زغال سنگ، پلاستیک، در خانه ها، حمام ها و مرکز گرمی ها، شرایط اقلیمی، واردات مواد سوخت بی کیفیت و بد کیفیت، نبودن زیر ساخت ها و فقر از جمله عوامل تاثیر گذار بالای هوای کابل و تمام کشور خوانده شده است.

آلوده گی هوای شهر ها به دلیل مدیریت ضعیف در بازار اقتصاد آزاد، مواد بی کیفیت سوخت وارد کشور می شود و تمرکز روی کیفیت صورت نمی گیرد و بازار آزاد به شکل لجام گسیخته کیفیت را از بین برده در موجودیت بازار آزاد و مدیریت نشدن آن نبود سیاست اقتصادی باعث شد که بیشترین بخاری های نوع ترکی وارد کشور شود و مردم ترغیب شدند تا از آن استفاده کنند.

استفاده از زغال سنگ برای گرم کردن خانه ها در فصل سرما مقدار گاز های مضر بر صحت انسان را بیشتر می کند.

و یکی از عوامل عمده آلوده گی هوای شهرها می باشد خاکستر زغال سنگ خطر ناک تر از زغال سنگ است.

موجودیت انواع موثر های قدیمی و ازدیاد آن در پایتخت و شهر ها نیز یکی از عوامل تاثیر گذار بالای هوای کشوره خوانده شده است.

بر اساس آمار اداره محیط زیست حدود ۷۰ درصد آلوده گی هوا در کشور به خصوص شهر های بزرگ توسط موثرها ایجاد شده است و ۳۰ درصد آن مربوط به استفاده از ذغال سنگ می شود ذرات معلق در هوا در، کنار این که بالای صحت انسان ها حیوانات و نباتات تاثیر منفی دارد، حدود ۳۰ درصد مانع تابش مستقیم اشعه خورشید می شود هم چنین، موجودیت اکساید های کاربن سلفر، نایتروجن و مونو اکساید که بیشتر از زغال سنگ تولید می شود نقش زیادی در تولید باران های اسیدی دارد.

در کنار تمام عوامل آلوده کننده هوا موجودیت اکساید های کاربن ترکیبات گوگرد، ترکیبات هایدرو کاربن ها و نایتروجن موجودیت ذرات معلق در هوا خطرناک تر است.

جنگ، انفجار، قطع بی رویه جنگلات، و کاهش پوشش نباتی، جاده های خام و اسفالت نشده و عدم فرهنگ شهر نشینی و آگاهی عامه در مورد آلوده گی هوا و محیط زیست از جمله دیگر عوامل آلوده گی هوا است.

دولت باید برنامه های اقتصادی، فرهنگی و محیط زیستی را شامل نصاب درسی مکتب ها کند و هم چنین روی الگو های انرژی معرفی کار کند به باور من سیاست انرژی و معرفت آن در کشور ناقص است و باید از آن نظارت جدی شود در کنار این نبودن پارک های تفریحی و کمبود ساحه سبز در شهر ها یکی از چالش های جدی است.

راه های حل برای رفع و جلوگیری از آلوده گی محیط زیست:-

✓ استخدام افراد مسلکی، تنظیم زباله ها، کنترل جدی بر واردات مواد سوختی بی کیفیت، تشویق مردم به غرس نهال، فرهنگ سازی و بلند بردن سطح فرهنگ شهر نشینی و آگاهی دهی وسیع از جمله راهکار هایی است که در کاهش آلوده گی هوا موثر واقع می شود.

✓ بسیار موارد هستند که همه ما می توانیم در حرکتی دست جمعی برای کاهش آلوده گی هوا انجام دهیم، همه چیز با انتخاب شروع میشود انتخاب نوع سبک زندگی، انتخاب استفاده از وسایل، انتخاب به دغه دغه سودمند بودن و انتخاب مسؤلیت پذیر بودن از اولین نکاتی است که باید به آنها توجه کنیم.

✓ روش های مختلف برای جلوگیری از آلوده گی هوا این یک واقعیت است که فعالیت های انسانی نقش عمده ای در انواع آلوده گی دارند از اینرو، یافت راه حل جزء وظایف ماست، با توجه به اثرات مضر آلوده گی هوا زمان آن رسیده است که همه برای حل این مشکل تلاش کنند روش های مختلفی وجود دارند که با استفاده از آن ها می توان انتشار آلوده کننده ها در اتمسفر را کاهش دهیم در ادامه ی مقاله نکاتی برای جلوگیری از آلوده گی هوا ارایه شده.

- ✓ مراقبت از وسایل نقلیه: سرویس کردن به موقع وسایل نقلیه به افزایش طول عمر و همچنین به حداقل رساندن گاز های خروجی از اگزوز موتر ها کمک می کنند.
- ✓ خاموش کردن موتر هنگام ترافیک می توان در مصرف سوخت صرفه جویی کرد.
- ✓ وسایل نقلیه ی عمومی: هر چه که ممکن است سعی کنید از وسایل نقلیه ی عمومی استفاده کنید این کار به دو روش مؤثر است جلوگیری از آلوده گی هوا و افزایش درآمد عمومی اگر می خواهند به مکان نزدیکی بروید به جای استفاده از موتر پیاده بروید یا از دوچرخه استفاده کنید. هدف از این کار کاهش مصرف سوخت تا حد امکان است. منابع انرژی جایگزین مانند انرژی خورشیدی، انرژی برق آبی و انرژی بادی است. امروز از فناوری های موارد استفاده در خانه استفاده می شود.
- ✓ صرفه جویی در انرژی: صرفه جویی در مصرف انرژی مطمئناً به جلوگیری از آلوده گی هوا کمک خواهد کرد هنگامی که از چراغ ها، بادپکه ها، تصفیه کننده های هوا، تلویزیون و دستگاه های دیگر استفاده نمی کنید آن ها را خاموش کنید.

شیوه های به حداقل رسانیدن آلوده کننده های هوا:-

- همیشه سعی کنید سگرت کشیدن را به حداقل برسانید، زیرا تاثیر زیادی در آلوده گی هوا دارد، به جای سوزاندن زباله های خانگی می توان آن را مخلوط کرده و برای درست کردن کود آلی استفاده کرد.
- از نکات دیگر می توان به تعویض اجاق های گاز های قدیمی ، و از همه موهم تری سگرت نکشیدن در خانه می باشد.
- خرید هوشمندانه:- به یاد داشته باشید که به جای خرید پلاستیکی از خریطه های کاغذی استفاده کنید هنگام خرید محصولات دوستدار هوا و قابل باز یافت را انتخاب کنید. این کار به کاهش انتشار آلوده کننده ها کمک خواهد کرد همچنین از دستگاه های کم مصرف استفاده کنید در آخر برای دستگاه هایی که زیاد مورد استفاده قرار می گیرند از باتری های قابل شارژ استفاده کنید.
- آگاهی عمومی درباره ی آلوده گی مهم ترین گام برای جلوگیری از آلوده گی هوا است. آگاهی عمومی باید گسترش پیدا کند تا مردم از خطرات آلوده گی هوا مطلع شوند. بهبود دادن امکانات حمل و نقل و استفاده ی مناسب از زمین برای منافع عمومی به قدر مساوی در کنترل آلوده گی هوا نقش دارند.

تمام!

منابع و ماخذ:

بر علاوه معلومات و راهکار های که از نظر خود بیان کردم از این منابع و ماخذ هم در مقاله خود استفاده نمودم:-

- سایت ویکی پدیا
- سایت اداره ملی محیط زیست
- سایت مرجع دانش
- سایت روزنامه افغانستان
- سایت باشگاه خبرنگاران جوان
- <http://www.isna.ir/news>
- <https://www.eligasht.com>
- <http://www.conserve-energy-future.com>